

Predstavitev metapodatki

Open Data Support podpira Evropska komisija v okviru projekta SMART 2012/0107 'Lot 2: Zagotavljanje storitev objave, dostopa in vnovične uporabe javnih podatkov v Evropski uniji preko obstoječih portalov odprtih podatkov (Pogodba št. 30-CE-0530965/00-17).

© 2014 Evropska komisija

OPEN DATA SUPPORT

Training Module 2.5

Podatki & licenciranje metapodatkov

Učni cilji

Po končanem modulu udeleženci pridobijo znanje o:

- pomenu licenc,
- pomenu izraza “odprt” v odprtih podatkih,
- licenčnih pogojih v revidirani Direktivi PSI,
- konceptih Creative Commons in Open Data Commons,
- licenčnih možnostih za podatke in metapodatke in posledicah skupne rabe in vnovične uporabe,
- Europeani in njenem licenčnem okviru kot primeru iz prakse.

Vsebina

Vsebina modula:

- pomen licenc,
- licenciranje v povezavi z načeli odprtih podatkov,
- licenciranje v revidirani Direktivi PSI,
- možnosti licenciranja in dobre prakse vnovične uporabe podatkov,
- možnosti licenciranja in dobre prakse vnovične uporabe metapodatkov,
- scenarij za vnovično uporabo metapodatkov,
- študija primera: Europeana.

Pomen licenciranja

Jasna informacija o licenci je pomembna zato, ker ...

- uporabnikom in vnovičnim uporabnikom točno pove, kaj smejo početi z vašimi podatki in metapodatki;
- spodbuja uporabo in vnovično uporabo vaših podatkov in metapodatkov na način, kakor si sami želite, da naj bodo uporabljeni ali ponovno uporabljeni;
- ustvarja prepoznavnost vaših naporov navzdol (če zaprosite za priznanje avtorstva).

Če izrecne licence ni, uporabnik ne ve, kaj sme početi s podatki in metapodatki – privzeta pravna drža je, da se z njimi ne sme početi nič, dokler se z lastnikom ne dogovorimo, kako ravnati v vsakem primeru posebej.

Jasna licenčna informacija - primer

Rechercher

Où

Thématiques

+ PUBLIER UN JEU DE DONNÉES !

Impôt de solidarité sur la fortune

Ce jeu de données provient d'un service public certifié

Publié le 26 novembre 2013 par Ministère de l'Economie et des Finances

Pour chaque commune de plus de 20 000 habitants ayant plus de 50 redevables à l'impôt de solidarité sur la fortune (ISF), vous pouvez connaître le nombre de redevables, le patrimoine moyen et la cotisation moyenne.

Ressources

XLS **L'ISF 2002**
Pour chaque commune de plus de 20 000 habitants ayant plus de 50 redevables à l'impôt de solidarité sur la fortune (ISF), vous pouvez ...

XLS **L'ISF 2003**
Pour chaque commune de plus de 20 000 habitants ayant plus de 50 redevables à l'impôt de solidarité sur la fortune (ISF), vous pouvez ...

XLS **L'ISF 2004**
Pour chaque commune de plus de 20 000 habitants ayant plus de 50 redevables à l'impôt de solidarité sur la fortune (ISF), vous pouvez ...

☰ VOIR LES 11 RESSOURCES

☆ UTILE (5) ⚠

Producteur

Liberté • Égalité • Fraternité
RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

MINISTÈRE DE L'ÉCONOMIE
ET DES FINANCES

Le ministère de l'économie et des finances prépare et met en œuvre la politique du Gouvernement en matière économique, financière et de consommation et répression des fraudes.... +

S'ABONNER

Informations

🔓 Licence Ouverte / Open Licence

📅 2013-2014

🕒 annuelle

🌍 France

Licenciranje v okviru načel odprtih podatkov

Kako licence vstopajo v osnovna načela odprtih podatkov in zakaj so licence pomembne za odprte (meta)podatke?

Definicija odprtih podatkov

Zajema tudi metapodatke

O odprtem podatku ali vsebini govorimo, če ga oz. jo lahko **vsak prosto uporablja, vnovič uporabi in razširja** — podatek ali vsebina pa so lahko omejeni največ z zahtevo po priznanju avtorstva *in/ali deljenjem pod istimi pogoji.*”

Če povzamemo:

- **Razpoložljivost in dostop:** podatek mora biti razpoložljiv v celoti in samo za razumno ceno reprodukcije, po možnosti s snemanjem z interneta. Podatki morajo biti razpoložljivi tudi v primerni in prilagodljivi obliki.
- **Vnovična uporaba in razširjanje:** podatke je treba zagotoviti pod pogoji, ki dovoljujejo vnovično uporabo in razširjanje ter vzajemno kombiniranje z drugimi nabori podatkov.
- **Univerzalna udeležba:** vsak ima pravico do uporabe, vnovične uporabe ali razširjanja – ne sme biti diskriminacije za posamezna področja ali posameznike ali skupine. Npr. omejitve glede ‘nekomercialne rabe’, ki bi omejele ‘komercialno rabo’ ali omejitve uporabe iz določenih razlogov (npr. le v izobraževanju) niso dovoljene.

Prva zvezdica je licenca ...

Ena zvezdica: objava podatkov pod **odprto licenco**

Druga zvezdica: objava v **strojno berljivem** formatu

Tretja zvezdica: objava v **odprtem formatu**

Četrta zvezdica: določitev **URI-jev** podatkom

Peta zvezdica: s **povezavami** do drugih podatkov

See also:

<http://www.slideshare.net/OpenDataSupport/introduction-to-linked-data-23402165>

Licenciranje v spremenjeni Direktivi PSI

Obveznosti držav članic v skladu z Direktivo PSI

Glede vseh informacij, s katerimi razpolagajo in so povezane z njihovimi javnimi nalogami in če niso izrecno navedene kot izjeme, morajo organi javnega sektorja poskrbeti, da:

- so informacije **vnovič uporabne za komercialne in nekomercialne namene pod nediskriminacijskimi pogoji**;
- se zaprosila obravnavajo, **dostop pa zagotovi v 20 dneh** (ali 40, če gre za kompleksno zadevo), odklonilna odločitev pa se utemelji, pri čemer se doda informacija o možnosti pritožbe;
- **ne zaračunajo več od mejnih stroškov**, ki nastanejo zaradi reprodukcije, zagotavljanja in razširjanja dokumentov; če stroški nastanejo, mora biti izračun zanje določen predhodno in tudi objavljen, in sicer v elektronski obliki, če je to mogoče in ustrezno;
- objavi **licence v digitalnem formatu**;
- poskrbi, da so informacije v **znanem formatu** in **jeziku**, če je mogoče in primerno, ter v **odprtem in strojno berljivem formatu** skupaj z njihovimi **metapodatki**. Format in metapodatki morajo biti, če je le mogoče, skladni z uradnimi odprtimi standardi;
- uvesti praktično ureditve, ki **spodbujajo iskanje** dokumentov, namenjenih za vnovično uporabo, kakor so npr. sezname virov glavnih dokumentov, ki so po možnosti dostopni na spletu, in portalov, ki so povezani z decentraliziranimi seznamami virov.

Direktiva 2013/37/EU pravi, da ...

- Kakršna koli dovoljenja morajo [...] v vsakem primeru **čim manj omejevati ponovno uporabo [...]**
Pomembno vlogo bi morala imeti **odprta dovoljenja**, na voljo preko spleta, ki zagotavljajo širše pravice do ponovne uporabe brez tehnoloških, finančnih ali zemljepisnih omejitev in ki temeljijo na formatih odprtih podatkov. Zato bi morale **države članice spodbujati uporabo odprtih dovoljenj [...]** (točka 26)
- Organi javnega sektorja **lahko dovolijo ponovno uporabo brez pogojev ali naložijo pogoje**, kadar je to primerno, z dovoljenjem. Ti pogoji ne smejo **po** nepotrebem omejevati **možnosti** za ponovno uporabo in se ne smejo uporabljati za omejevanje konkurence. (prvi odstavek 8. člena)

Glej tudi:

<http://www.slideshare.net/OpenDataSupport/the-psi-directive-and-open-government-data>

Posledice Direktive PSI v povezavi z licencami

Razpoložljivost informacij za vnovično uporabo za komercialne in nekomercialne namene ob nediskriminacijskih pogojih

Pogoji morajo biti določeni vnaprej, biti morajo transparentni in enaki za vse. Direktiva spodbuja uporabo **odprte licence**.

Objava licenc v digitalnem formatu

Izrecne licence naj bodo povezane z razpoložljivimi podatki.

Spodbujanje iskanja informacij, po možnosti na spletu (npr. na portalu)

To pomeni, da so opisi podatkov, ki so na voljo, **javno razpoložljivi**.

Možnosti licenciranja in dobre prakse

Primer podatkov – različne možnosti, ki obstajajo za licenciranje vaših podatkov glede na njihovo naravo.

Licenciranje naborov podatkov

- Če ne želite nobenih omejitev za svoje podatke: To jasno povejte!
- Vsak nabor podatkov naj bi imel svojo licenco.
 - Brez izrecne licence je vnovična uporaba omejena.
- **Cilj** naj bi bil, da so nabori podatkov **kar najbolj razpoložljivi** v okviru zakonodajnih omejitev.

Toda, kako naj vemo, katera licenca najbolj ustreza glede na namen?

Različni podatki zahtevajo različne

- Nekateri nabori podatkov morajo morda biti **odprti** in **razpoložljivi**.
 - npr. po zakonu o informacijah javnega značaja
- Nekateri nabori podatkov **so morda omejeni**.
 - npr. zasebnost, državna varnost, pravice tretjih oseb
- Nekateri nabori podatkov **so morda na voljo za vnovično uporabo, vendar ne za spreminjanje**.
 - npr. pravna besedila, javna proračunska sredstva (ob predelavah mora biti jasno navedeno, da podatki niso dejanska avtoritativna različica)
- Nekateri nabori podatkov **so morda objavljeni in dovoljujejo izpeljave** s pripisom avtoritativnega vira.
 - npr. pravni komentar, različice prevodov

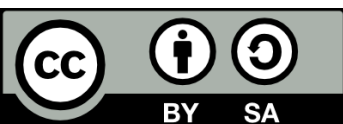
Licenčni pristopi: Ustvarjalna gmajna - Creative Commons (1)

Javna domena (Public domain) - No rights reserved (Brez pridržanih pravic) – dajalcem licence omogoča odpoved vsem pravicam in delo objaviti v javni domeni. Drugi uporabniki lahko prosto obdelujejo, bogatijo in vnovič uporabljajo dela ne glede na namen in brez omejitev po avtorskem pravu in predpisih o podatkovnih zbirkah. **Oznaka javne domene (Public domain mark)**– “**No know copyright**”– dajalcem licence omogoča, da se odrečejo vsem pravicam in all rights and place a work in the public domain. It indicates that a work is no longer restricted by copyright and can be freely used by others.

Priznavanje avtorstva (Attribution)– Drugim je dovoljena distribucija, kombiniranje, prilagajanje in dopolnjevanje vašega dela, tudi v komercialnem smislu, dokler vam priznavajo izvirno avtorstvo.

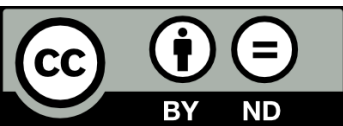

Deljenje pod istimi pogoji (Attribution-ShareAlike) – kombiniranje, prilagajanje in dopolnjevanje vašega dela, tudi v komercialnem smislu, dokler vam priznajo avtorstvo in svoje kreacije objavijo pod identičnimi licenčnimi pogoji.

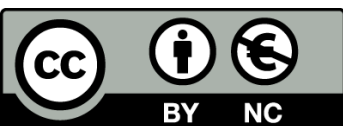
See also:

<http://creativecommons.org/licenses/>

Licenčni pristopi: Ustvarjalna gmajna - Creative Commons (2)

Brez predelav (NoDerivateWorks) – Dovoljena je redistribucija, tako komercialna kot nekomercialna, in sicer samo v izvirni obliki (nespremenjeno in v celoti) in ob priznavanju avtorstva.

Nekomercialna (NonCommercial) – Drugi lahko spreminjajo, popravljajo in dopolnjujejo vaše delo za nekomercialne namene, vendar morajo njihova nova dela priznati vaše delo in ne smejo biti komercialna, pri čemer teh predelanih del ni treba licensirati pod istimi pogoji.

Nekomercialna in deljenje pod istimi pogoji

(NonCommercial-ShareAlike) – Drugi lahko spreminjajo, popravljajo in nadgrajujejo vaše delo, vendar ne za komercialne namene ter pod pogojem, da vam priznavajo avtorstvo in svoje novo delo licensirajo pod istimi pogoji.

Nekomercialna in brez predelav (NonCommercial-NoDerivs) – Drugi smejo prenesti vaše delo in ga deliti z drugimi, dokler vam priznavajo avtorstvo, vendar ne smejo spreminjati vaših del ali ji uporabljati za komercialne namene.

See also:

<http://creativecommons.org/licenses/>

Dobre prakse za licenciranje vaših podatkov

Dobre prakse:

Če podatki izvirajo iz javne domene (npr. po zakonu), jih tam ohranite – uporabite na primer *Creative Commons Zero Public Domain Dedication* ali *Open Data Commons Public Domain Dedication and License (PDDL)*.

Integriteta določene dokumentacije mora biti zaščiten – uporabite licenco No-Derivatives, npr. *Creative Commons Attribution-NoDerivs*, vendar le, če je to resnično potrebno.

Izognite se uporabi nekomercialnih licenc, če je to sploh mogoče, saj te strogo omejujejo vnovično uporabo.

Licence za podatke naj zagotovijo ustrezno varnost in nadzor (a ne več kot to).

Licenca vlade Združenega kraljestva za PSI

You are free to:

- ✓ copy, publish, distribute and transmit the Information;
- ✓ adapt the Information;
- ✓ exploit the Information commercially for example, by combining it with other Information, or by including it in your own product or application.

You must, where you do any of the above:

- ⚠ acknowledge the source of the Information by including any attribution statement specified by the Information Provider(s) and, where possible, provide a link to this licence;

If the Information Provider does not provide a specific attribution statement, or if you are using Information from several Information Providers and multiple attributions are not practical in your product or application, you may consider using the following:

Contains public sector information licensed under the Open Government Licence v1.0.

- ⚠ ensure that you do not use the Information in a way that suggests any official status or that the Information Provider endorses you or your use of the Information;
- ⚠ ensure that you do not mislead others or misrepresent the Information or its source;
- ⚠ ensure that your use of the Information does not breach the Data Protection Act 1998 or the Privacy and Electronic Communications (EC Directive) Regulations 2003.

These are important conditions of this licence and if you fail to comply with them the rights granted to you under this licence, or any similar licence granted by the Licensor, will end automatically.

⚠ Exemptions

This licence does not cover the use of:

- personal data in the Information;
- Information that has neither been published nor disclosed under information access legislation (including the Freedom of Information Acts for the UK and Scotland) by or with the consent of the Information Provider;
- departmental or public sector organisation logos, crests and the Royal Arms except where they form an integral part of a document or dataset;
- military insignia;
- third party rights the Information Provider is not authorised to license;
- Information subject to other intellectual property rights, including patents, trademarks, and design rights; and
- identity documents such as the British Passport.

<http://www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/2/>

Uporaba odprte in neomejujoče licence za vaše podatke

Če imajo podatki licenco za odprt in neomejen dostop, lahko vnovični uporabniki z njihovim kombiniranjem ustvarjajo nova znanja.

Primeri:

- **navzkrižno povezovanje** podatkov o javnih sredstvih z geografskimi podatki za vizualni prikaz tega, katere regije so bolje financirane;
- **uparjanje** urnikov javnega prevoza s podatki GPS za zagotovitev informacij o realnem času zamud;
- **merjenje učinkovitosti** javnih storitev s števci transakcij in čakalnih dob;
- **oblikovanje priporočil** za preventivne ukrepe s povezovanjem statističnih podatkov o prometnih nesrečah z podatki o vremenu in cestnimi zemljevidi.

Varstvo pred odgovornostjo

Z odgovornostjo povezana tveganja:

- **kršitve** pravic tretjih oseb (osebni podatki, avtorska pravica, pravice podatkovne zbirke itd.)
 - Pravice je treba izbrisati, podatke anonimizirati.
- **(ne)pravilnost** podatkov
 - Izjava o zavrnitvi odgovornosti pojasni, v kolikšni meri izdajatelj zagotavlja pravilnost podatkov.
- **nepoštena konkurenca** do subjektov na trgu, ki že prodajajo informacije
 - V takih primerih se je treba s subjekti na trgu posvetovati in uvesti uvajalno obdobje.

Source: Marc de Vries. Open Data and Liability. EPSIplatform Topic Report No. 2012/13.
<http://epsiplatform.eu/sites/default/files/Final%20TR%20Open%20Data%20and%20Liability.pdf>

Možnosti licenciranja in dobre prakse

Na primeru metapodatkov – objavite svoje metapodatke z licenco javne domene in si zagotovite široko distribucijo & vnovično uporabo.

Katere licence so primerne za metapodatke?

Navedene licence omogočajo ***popolnoma odprto vnovično uporabo***:

- Public Domain Mark
- Creative Commons Zero Public Domain Dedication
- Open Data Commons Public Domain Dedication and license (PDDL)

Te licence se tudi uporabljajo, vendar vodijo do “kopičenja priznanj avtorstva”, potrebe po spremljanju verige priznanj avtorstva:

- CC-BY
- ODC Attribution
- ISA Open Metadata licence 1.1
- Open Government licence

Druge licence (nekomercialne, brez predelav, deljenje pod istimi pogoji) so manj primerne: otežujejo vnovično uporabo metapodatkov za aplikacije za povezane podatke, saj uvajajo omejitve glede načinov deljenja, uporabe in izboljšave metapodatkov.

Primer: Načela odprtih metapodatkov (Discovery)

Discovery Open Metadata Principles

Discovery, the metadata ecology for UK education and research, invites stakeholders to join us in adopting a set of principles to enhance the impact of our knowledge resources for the furtherance of scholarship and innovation.

1. **Open metadata** creates the opportunity for enhancing impact through the release of descriptive data about library, archival and museum resources. It allows such data to be made freely available and innovatively reused to serve researchers, teachers, students, service providers and the wider community in the UK and internationally.
2. **Libraries, archives and museums** exist in an environment where they, their stakeholders and partners share an interest in exposing and repurposing metadata.
3. **Government and the wider community** are increasingly embracing a commitment to openness, sharing and reuse of metadata, especially where resources have been collected using public funds.
4. **We therefore recognise** the importance of promoting a clear endorsement of open metadata with practical guidance about licensing.
5. **We recommend** that institutions and agencies should proceed on the presumption that their metadata is by default made freely available for use and reuse, unless explicitly precluded by third party rights or licences.
6. **We strongly advocate** that all metadata releases require licensing, for which institutions and agencies should adopt a standard open licensing framework that is suited to their purposes.
7. **Reference to permissible usage** under the terms of a standard open licence will promote confident and appropriate use. When licensing open metadata in the majority of circumstances, the standard Open Data Commons Public Domain Dedication & Licence (ODC-PDDL [↗](#)), the broadly similar [Creative Commons CC0 licence](#) [↗](#) or the [UK Open Government Licence](#) [↗](#) (OGL) will be appropriate.
8. **Avoidance of variations** to such standard licences will make it easier to combine data from different resources and will reduce repeated requirement for legal advice.

Dobre prakse za licenciranje vaših metapodatkov

V razmislek:

- ✓ Metapodatki ljudem pomagajo najti vaše podatke.
- ✓ Bolj ko so vaši metapodatki obsežni, bolj boste opazni.
- ✓ Drugi bodo morda dodali nove podatke, jih izboljšali in povezali z drugimi viri.

Dobre prakse:

Licence za metapodatke naj bodo kar najbolj odprte.

Licenca v javni domeni omogoča kar najširšo uporabo.

Priznanje avtorstva zagotavlja bonitete navzdol, obenem pa tudi težave, če se podatki dajo v uporabo večkrat (kopičenje priznanj avtorstva).

Scenarij za vnovično uporabo metapodatkov

Scenarij za metapodatke, ki se objavijo z licenco v javni domeni

Na kakšne načine lahko vnovični uporabniki uporabijo metapodatke v javni domeni?

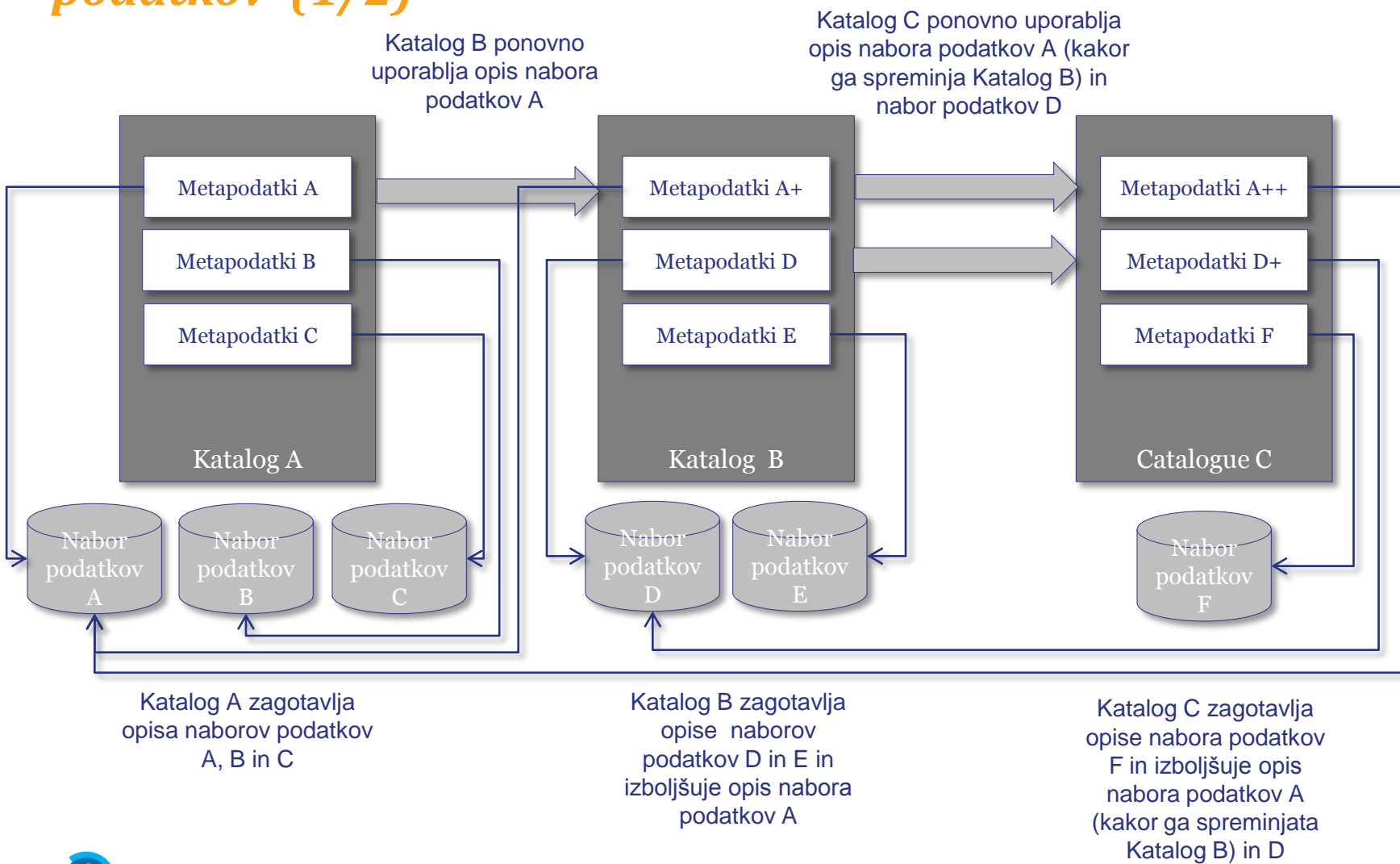
- Vaše metapodatke lahko **kopirajo & vključujejo** v **iskalnike in posrednike**, ki se sklicujejo na lokacijo vaših podatkov.
- Lahko jih **popravijo**, če izvorni metapodatki vsebujejo napake.
- Vaše metapodatke lahko **izboljšajo**, npr. s pretvorbo besedilnih nizov v povezave.
 - To je mogoče, če se vnovični uporabnik zaveda URI-jev za organizacije, subjekte in druge stvari, na katere se nanašajo vaši metapodatki.
- Okrepijo metapodatke s tem, ko jih vključujejo v svoje izjave.

S tem, ko žanjete metapodatke v obratni smeri, tj. pri uporabnikih, lahko izboljšate kakovost svojih metapodatkov.

See also:

<http://www.slideshare.net/OpenDataSupport/promoting-the-reuse-of-open-data-through-odip>

Scenarij vnovične uporabe metapodatkov za nabor podatkov (1/2)

Scenarij vnovične uporabe metapodatkov za nabore podatkov (2/2)

Izvirni metapodatki v Katalogu A

```
:dataset-A
a dcat:Dataset ;
dct:title "Dataset A" ;
dct:description "This is example dataset A" ;
dct:issued "2013-06-17"^^xsd:date ;
dct:modified "2011-12-05"^^xsd:date ;
dct:publisher :exampleOrg ;
dct:language <http://publications.europe.eu/resource/authority/language/ENG> ;
dcat:contactPoint :exOrg-vCard ;
dcat:theme :theme-A ;
dcat:distribution :dataset-A-csv ;
.
```

Spremenjeni metapodatki v Katalogu B; dodan lokalni identifikator "CatB-Idx"

```
:dataset-A
a dcat:Dataset ;
dct:title "Dataset A" ;
dct:description "This is example dataset A" ;
dct:issued "2013-06-17"^^xsd:date ;
dct:modified "2011-12-05"^^xsd:date ;
dct:publisher :exampleOrg ;
dct:language <http://publications.europe.eu/resource/authority/language/ENG> ;
dcat:contactPoint :exOrg-vCard ;
dcat:theme :theme-A ;
dct:identifier "CatB-Idx" ;
dcat:distribution :dataset-A-csv ;
.
```

Spremenjeni metapodatki v Katalogu C; dodan lokalni identifikator "example"

```
:dataset-A
a dcat:Dataset ;
dct:title "Dataset A" ;
dct:description "This is example dataset A" ;
dct:issued "2013-06-17"^^xsd:date ;
dct:modified "2011-12-05"^^xsd:date ;
dct:publisher :exampleOrg ;
dct:language <http://publications.europe.eu/resource/authority/language/ENG> ;
dcat:contactPoint :exOrg-vCard ;
dcat:theme :theme-A ;
dcat:keyword "example" ;
dct:identifier "CatB-Idx" ;
dcat:distribution :dataset-A-csv ;
.
```

Prednosti & slabosti javnodomske licence

Sprostitev lastništva:

- ➖ Nihče ne bo vedel, da ste vi ustvarili originalne metapodatke.
- ➕ Omogoča širjenje s pomočjo skupnosti.

Izguba nadzora:

- ➖ Ne boste vedeli, kakšne izjave so dane o vaših podatkih.
- ➕ Nadzor kakovosti vznikne iz skupnosti (gl. Wikipedia).

Zanesljivost:

- ➖ Uporabnik ne bo vedel, ali so metapodatki točni in posodobljeni.
- ➕ Omrežni partnerji (verige zbiralnikov virov) bodo omogočili sledenje kakovosti.

Napačno prikazovanje:

- ➖ Dodajanje in spremembe so lahko napačne ali pa vam niso všeč.
- ➕ Vsakdo lahko izjavi karkoli o čemerkoli v vsakem primeru; če to temeljni na vaših izvirnih metapodatkih, potem obstaja večja možnost, da so vaši podatki pravilni.

Študija primera: Europeana

Kako se je Europeana spoprijela z izzivi licenciranja podatkov in metapodatkov?

Europeana – izvirni pristop

Leta 2009 sta bila podpisana sporazuma o zagotavljanju in zbiranju. Vsebujeta omejitve, da se metapodatki lahko uporabljajo le v nekomercialne namene.

Vendar zaradi tega **metapodatki ne morejo biti:**

- objavljeni kot povezani odpri podatki,
- uporabljeni na straneh, ki vsebujejo oglase,
- v souporabi pri Wikipediji (ki takih omejitev ne dovoli),
- uporabljeni s strani komercialnih družb, npr. za uvrščanje na sezname brskalnikov,
- uporabljeni na komercialnih aplikacijah.

Domnevna tveganja pri zagotavljanju odprtih metapodatkov? (1/2)

- 1. Izguba kakovosti:** prispevani visokokakovostni metapodatki se ločijo od izvirnega zaupanja vrednega vir, tretje osebe pa jih pokvarijo.
- 2. Izguba nadzora:** institucije ne morejo več nadzirati metapodatkov, kadar jih kdo vnovič uporabi ali distribuira.
- 3. Izguba enotnosti:** metapodatki se razpršijo po digitalnem vesolju, ko pa bi se morali (kontekstualno) držati skupaj.
- 4. Izguba vrednosti znamke:** z odprto objavo podatkov institucija tvega, da jo povezujejo z uporabniki, s katerimi noče biti povezana.
- 5. Izguba priznanja:** s sprostitvijo podatkov pod odprto licenco institucija ne dobijo potrditve kot viri/lastniki metapodatkov.

Domnevna tveganja pri zagotavljanju odprtih metapodatkov? (2/2)

- 6. Izguba dohodka:** institucije se bojijo, da ne morejo nadomestiti trenutnih prilivov, ki jih zagotavljajo metapodatki, z drugimi viri prihodkov.
- 7. Izguba potencialnega dohodka:** v prihodnje bodo morda institucije razmišljale o tem, kako služiti z metapodatki, če pa jih prej javno objavijo, se tega lahko domisli kdo drug.
- 8. Neželeno prelivanje učinkov:** institucije menijo, da ni pošteno, da drugi služijo z metapodatki, ki jih zagotavljajo one.
- 9. Izguba strank:** če so podatki na voljo in odprti, jih bodo stranke poiskale drugje.
- 10. Zasebnost:** obstajajo omejitve glede zasebnosti o uporabi določenih podatkov.

Prepoznane prednosti odprtih metapodatkov (1/2)

- 1. Vse večja relevantnost:** odprti metapodatki se lahko uporabijo na krajih, kjer se zbirajo spletni uporabniki (skupaj s socialnimi mrežami). Tistim, ki zagotavljajo podatke, to pomaga ohraniti položaj v današnji digitalni družbi.
- 2. Krepitev poti do končnih uporabnikov:** tisti, ki zagotavljajo podatke kot odprte metapodatke, zagotovijo več priložnosti, da uporabniki vidijo njihove podatke in vsebino.
- 3. Obogatitev podatkov:** odprte metapodatke lahko okrepijo Europeana in drugi podobni subjekti, nato pa se ti podatki lahko vrnejo tistim, ki so jih dali na voljo. Odpiranje metapodatkov veča možnosti povezovanja teh podatkov in dediščino, ki jo predstavlja z drugimi povezanimi viri/zbirkami.
- 4. Vrednost znamke** (prestiž, izvirnost, inovacija): sprostitvev podatkov jasno kaže na to, da upravitelj podatkov deluje kot napredni inovator in dejavno spodbuja digitalne raziskave.
- 5. Posebne priložnosti za financiranje:** sprostitvev metapodatkov da upravljalcem podatkov možnost, da pridobijo državna ali evropska sredstva (Evropa in nacionalne vlade dejavno podpirajo odprte metapodatke).

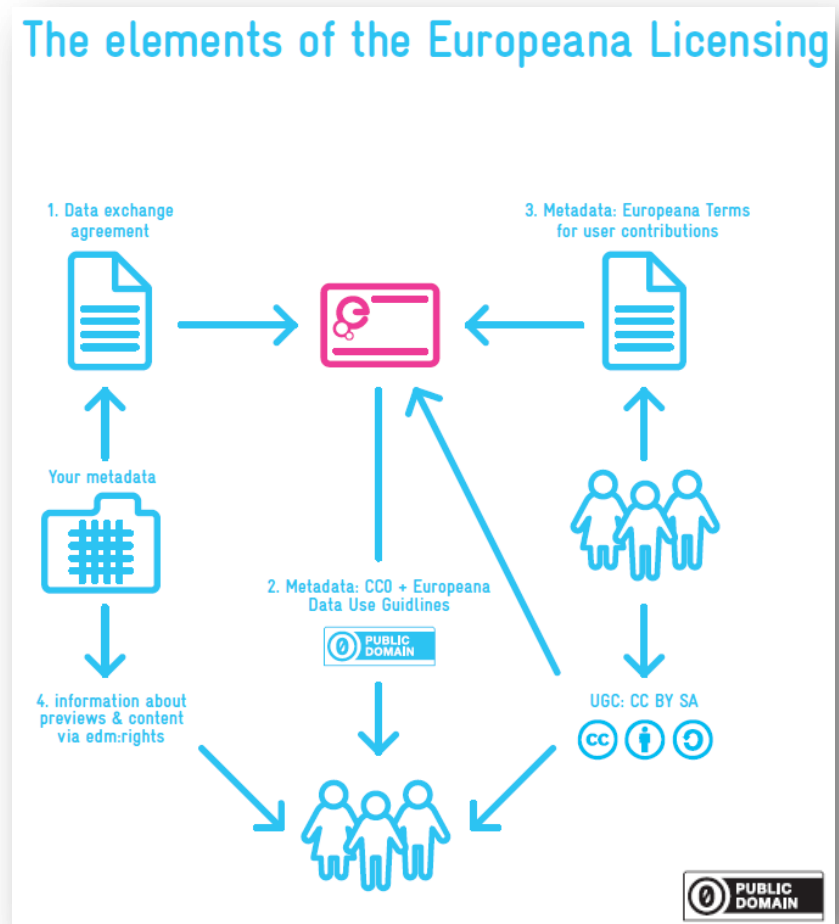
Prepoznane prednosti odprtih metapodatkov (2/2)

- 6. Boljše možnosti odkrivanja:** intenzivna uporaba in vidljivost podatkov usmerja promet na spletno stran upravitelja, ki da podatke na voljo.
- 7. Nove stranke:** sprostitev podatkov odpre nove poti za interakcijo in povezave s strankami.
- 8. Javna vizija:** sprostitev metapodatkov za upravljalca podatkov pomeni, da ravna skladno s strateško javno vizijo, da se omogoči kar najširši dostop do kulturne dediščine.
- 9. Krepitev znanja:** sprostitev metapodatkov krepi znanje institucije na tem področju, ki bo postala tržno blago, kakor so npr. svetovalne storitve.
- 10. Želena prelivanje učinkov:** institucije in kreativne industrije bodo lahko ustvarile nove posle, ki bodo okrepile ekonomijo znanja.

Europeana in njeno licenciranje

Štirje sloji:

1. **Fizični objekti:** ustrezno *lastništvo ali javne domene*.
2. **Digitalni objekti,** ki predstavljajo fizične objekte: izjava o pravicah, ki je bodisi javnodomska licenca ali licenca *Creative Commons licence* ali pridržane pravice *Rights Reserved* (prosta, s plačljivim dostopom ali z omejenim dostopom).
3. **Predogledi** (npr. predogledne sličice): Europeana ima *pravico uporabiti ne pa distribuirati*, razen če dovoljenje to dovoli.
4. **Deskriptivni metapodatki:** se zagotovijo pod licenco *CC Zero Public Domain Dedication*, zato je vnovična uporaba neomejena. Poleg tega se upravitelj posebno potrudi, da pravilno navede pravice intelektualne lastnine digitalnih objektov.

Ugotovitve

- **Podatke in metapodatke** je treba zagotoviti z **izrecnim dovoljenjem**, tako da vnovični uporabniki vedo, kaj naj počnejo z metapodatki in podatki in da so kar najbolj interoperabilni.
- **Metapodatki** naj postanejo **odprti čim prej**, v idealnem primeru po licencah CC Zero ali Public Domain Dedication, s čimer bodo v omrežju tudi učinkoviti.
- **Podatke** je treba sprostiti z **licenco, ki omogoča ustrezno zaščito** (vendar ne v večjem obsegu, kakor je potrebno).

In ne pozabite ...

- če ni izrecne licence, uporabnik nima informacije o tem, kar (če sploh kaj) lahko počne s podatki;
- ni vnovične uporabe = ni družbene in ekonomske vrednosti.

Delo v skupinah

<http://www.visualpharm.com>

Ali imate v vaši državi licenco za odprte podatke in/ali metapodatke? Če je nimate, kakšen bi bil po vašem mnenju najboljši pristop?

<http://www.visualpharm.com>

Katere so (bile) največje ovire pri objavi vaših podatkov pod odprto licenco?

Rešite test na tej povezavi!

Najlepša hvala!

Vprašanja?

Predstavitev je pripravila organizacija Open Data Support

Zavrnitev odgovornosti

Pogledi, izraženi v tej predstavitvi, so izključno pogledi avtorjev in se v nobenih okoliščinah ne smejo tolmačiti kot uradno mnenje Evropske komisije.

Evropska komisija ne odgovarja za točnost podatkov v tej predstavitvi niti ne prevzema nobene odgovornosti za njihovo uporabo .

Sklicevanje na katere koli posebne produkte, specifikacije, postopke ali storitve blagovnih znamk, proizvajalcev ali drugih oseb ne pomenijo nujno potrditev, priporočilo ali prednostno izbiro Evropske komisije.

Avtor je z vso skrbnostjo poskrbel, da je po potrebi za uporabo pridobil vsa dovoljenja za dele besedil, vključujoč ilustracije, zemljevide in grafične prikaze, na katerih že obstajajo intelektualne pravice nosilcev teh pravic ali njihovih zakonitih zastopnikov.

Predstavitev je skrbno pripravila skupina PwC, ki pa ne odgovarja in ne jamči (niti izrecno niti implicitno) za popolnost ali točnost vsebovanih informacij. PwC ne odgovarja za informacije v tej predstavitvi ali odločitve ali posledice, ki bi nastale na njihovi podlagi. Prav tako ni odgovoren za škodo, ki bi nastala na podlagi informacij iz te predstavitve. Informacije v tej predstavitvi so splošne narave in namenjene zgolj kot napotek v zadevah splošnega interesa. Predstavitev ni nadomestek za strokovni nasvet v kakršni koli zadevi. Bralec naj pred ukrepanjem na podlagi informacij v tej publikaciji poišče strokovni nasvet.

Avtorji:

Max Dekkers, Michiel De Keyzer, Nikolaos Loutas and Stijn Goedertier

Reference

Drsnica 9:

- The Open Knowledge Foundation. Open Definition. <http://opendefinition.org/>
- The Open Knowledge Foundation. Open Data - An Introduction. <http://okfn.org/opendata/>

Drsnica 10:

- LOD Around The Clock (LATC). 5 ★ Open Data. <http://5stardata.info/>

Drsnica 12:

- Directive 2013/37/EU of the European Parliament and of the Council amending Directive 2003/98/EC on the reuse of public sector information. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:175:0001:0008:EN:PDF>
- European Commission. Revision of the PSI Directive. http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/revision_directive/index_en.htm

Drsnica 18:

- Creative Commons. About the licenses. <http://creativecommons.org/licenses/>

Drsnica 21:

- (UK) National Archives. Government license for public sector information. <http://www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/2/>

Drsnica 23:

- Marc de Vries. Open Data and Liability. EPSIplatform Topic Report No. 2012/13. <http://epsiplatform.eu/sites/default/files/Final%20TR%20Open%20Data%20and%20Liability.pdf>

Drsnica 26

- Discovery. Discovery Open Metadata Principles. <http://discovery.ac.uk/businesscase/principles/>

Drsnice 33-38:

Europeana. The Problem of the Yellow Milkmaid: A Business Model Perspective on Open Metadata. White Paper No.2. November 2011. <http://pro.europeana.eu/documents/858566/2cbf1f78-e036-4088-af25-94684ff90dc5>

- Jill Cousins. Europeana. Data Exchange Agreements. May 2011. <http://bit.ly/14Hwe5D>

Drsnica 39:

- The Europeana Licensing Framework. <http://pro.europeana.eu/documents/858566/7f14c82a-f76c-4f4f-b8a7-600d2168a73d>

Dodatno branje

N. Korn and C. Oppenheim. Licensing Open Data: A Practical Guide.
<http://discovery.ac.uk/businesscase/principles/>

Europeana. The Problem of the Yellow Milkmaid: A Business Model Perspective on Open Metadata. White Paper No.2. November 2011.
<http://pro.europeana.eu/documents/858566/2cbf1f78-e036-4088-af25-94684ff90dc5>

Dodatni projekti in dejavnosti

Revision of the PSI Directive,

http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/revision_directive/index_en.htm

Europeana Licensing Framework,

<http://pro.europeana.eu/documents/858566/7f14c82a-f76c-4f4f-b8a7-600d2168a73d>

Creative Commons Licenses, <http://creativecommons.org/licenses/>

Open Data Commons – Licenses, <http://opendatacommons.org/licenses/>

LAPSI 2.0

The European Thematic Network on Legal Aspects of Public Sector Information, <http://www.lapsi-project.eu/>

EC ISA Programme, ISA Open Metadata licence v1.1.

<https://joinup.ec.europa.eu/category/license/isa-open-metadata-license-v11>

Postanite del naše skupine ...

*Poiščite nas
na*

Open Data Support

<http://www.slideshare.net/OpenDataSupport>

Open Data Support

<http://goo.gl/y9ZZI>

*Sledite
ščebetu*

@OpenDataSupport

*Pridružite se
nam*

OPEN
DATA
SUPPORT

joinup

<http://www.opendatasupport.eu>

Navežite stik

contact@opendatasupport.eu